Lietas Nr.C29410821
Lietvedības Nr.C-1499-22/29
ECLI:LV:RLPT:2022:0204.C29410821.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2022.gada 4.februārī

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa,
tiesnese A.Kraukle,
rakstveida procesā izskatīja civillietu AAS "BALTA" vienkāršotās procedūras prasībā pret SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" par naudas piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā 2021.gada 6.septembrī saņemts AAS "BALTA" (turpmāk — prasītāja) vienkāršotās procedūras prasības pieteikums pret SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" (turpmāk — atbildētāja) par naudas piedziņu.

Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētājas galveno parādu (zaudējumus) 1804,09 *euro* - prasītājas izmaksāto apdrošināšanas atlīdzību 1700,79 *euro* un fiksēto maksu par zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanu tiesvedības procesā 103,30 *euro,* tiesas izdevumus – samaksāto valsts nodevu 270,61 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5,47 *euro*.

Prasība pamatota ar Apdrošināšanas līguma likuma 45.pantu, Dzīvokļa īpašuma likuma 4.pantu, Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 4. – 6.pantu, Civillikuma 1635., 1652., 1753., 1756., 1775., 1779.pantu, Ministru kabineta 2017.gada 11.jūlija noteikumiem Nr. 408 "Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas aprēķināšanas noteikumi", Ministru kabineta noteikumu Nr. 907 "Kārtība, kādā aprēķināma maksa par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu", Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumiem Nr. 907 "Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajām prasībām", Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumu Nr. 905 "Kārtība kādā tiek plānotas un organizētas ar dzīvojamās mājas renovāciju un rekonstrukciju saistītās darbības " 2.punktu.

Prasība pamatota ar šādiem apstākļiem.

[1.1] Starp prasītāju un /pers. A/ ticis noslēgts apdrošināšanas līgums par dzīvokļa /adrese/, apdrošināšanu. Polises darbības termiņš noteikts no 2020.gada 25.augusta līdz 2021.gada 24.augustam.

Polises darbības laikā ticis applūdināts dzīvoklis /adrese/, par ko atbildētāja sastādīja aktu, saskaņā ar kuru bojājuma cēlonis tika noteikts – ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas bojājumi.

[1.2] Prasītāja izmaksājusi apdrošināšanas atlīdzību 1700,79 *euro.*

[1.3] Dzīvojamo māju, kurā atrodas apdrošinātais dzīvoklis apsaimniekoja atbildētāja. Ņemot vērā to, ka atbildētāja, zinot par dzīvojamās mājas komunikāciju nolietojumu, nebija veikusi normatīvajos aktos noteiktās darbības, lai nepieļautu situāciju, kas var apdraudēt personu dzīvību, veselību vai īpašumu, prasītāja uzskata, ka atbildētāja pilnībā atbild par nodarītajiem zaudējumiem.

[1.4] Prasītāja atbilstoši sadarbības līgumam Nr.01490-05-11 pilnvarojusi SIA "JULIANUS INKASSO LATVIJA" iekasēt no atbildētājas radītos zaudējumus tiesas ceļā, kā dēļ prasītājai radušies papildu zaudējumi 103,30 *euro* par zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanu tiesvedības procesā vispārējā kārtībā (nepieciešamo dokumentu izprasīšana un apkopošana, prasības pieteikuma sagatavošana, nosūtīšana utt.).

[2] Tiesā 2021.gada 5.oktobrī tika saņemts atbildētājas SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" rakstveida paskaidrojums par celto prasību, kurā norādīts, ka atbildētāja neatzīst prasību tālāk minēto apsvērumu dēļ.

[2.1] Prasītājas iesniegtā tāme nav noformēta saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.916 "Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas kārtība", jo tā nesatur visus nepieciešamos rekvizītus, līdz ar to tai nav juridiskā spēka un tā nav saistoša citām personām.

[2.2] Zaudējumu atlīdzības summa ir nesamērīgi liela, salīdzinot ar 2021.gada 17.jūnija aktā par saliešanas gadījumā konstatētajiem bojājumiem norādītiem bojājumiem. No akta izriet, ka bojājumi nav konstatēti. Savukārt no prasības izriet, ka remonta izmaksa bez pašriska ir 1700,79 *euro* kas ir nesamērīgi liela, jo bojājumi nav konstatēti. Akts nav apstrīdēts. Prasītājs dzīvokļa stāvokļa salīdzinājumu pirms/pēc remonta nav iesniedzis.

[2.3] Apdrošinātais dzīvoklis pieder citai personai, kura neprasīja atlīdzību.

[2.4] Atbildētāja regulāri ir vizuāli apsekojusi dzīvojamo ēku, pildot Ministru kabineta 2010.gada 29.septembra noteikumu Nr.907 "Noteikumi par dzīvojamās mājas apsaimniekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajām prasībām" 3.[1], 6., 13. un 13.[1] punkta prasības, vizuāli apsekojusi dzīvojamo māju un 2021.gada 15.februārī sastādīja aktu par dzīvojamās mājas vizuālo apsekošanu, no kura izriet, ka karstā ūdens stāvvadi atrodas apmierinošā stāvoklī (nav bojājumu, kuru novēršanai nepieciešams ārpuskārtas remonts), bet tiem ir beidzies vidējās kalpošanas ilgums un tie ir iekļauti remontdarbu plānā.

[2.5] Atbildētāja, 2012.gada oktobrī sagatavojot dzīvojamajai mājai nepieciešamo remonta darbu apkopojumu (plānus) 2013.-2020.gadam, informējusi dzīvojamās mājas iedzīvotājus par nepieciešamību nomainīt komunikācijas un to ekspluatācijas termiņa izbeigšanos.

[2.6] Atbilstoši Ministru kabineta 2017.gada 11.jūlija noteikumu Nr.408 "Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas aprēķināšanas noteikumi" 5.punktam nosaka, ka obligātos izdevumus par dzīvojamās mājas remontu, kā arī maksājumu par turpmākajos periodos obligāto pārvaldīšanas darbību ietvaros veicamajiem dzīvojamās mājas remonta darbiem tāmē ietver, ja vizuālajā pārbaudē vai tehniskajā apsekošanā ir konstatēti dzīvojamās mājas bojājumi.

Kopība likumā noteiktajā kartībā 2017.gadā pieņēma lēmumu par citu darbu veikšanu un nepieņēma lēmumu par uzkrājuma izveidošanas.

Par uzturēšanas darba plāna grozījumiem un uzkrājuma kartējam remontam palielināšanu kopība likumā noteiktajā kartībā lēmumu nepieņēma. Turklāt atbildētāja ir pašvaldības (piespiedu) pārvaldnieks un tam nav tiesību brīvi veikt kārtējo remontu vai atteikties no mājas apsaimniekošanas, ja kopība nenodrošina finansējumu.

[2.7] 2013.gada un turpmāk dzīvojamai mājai /adrese/, dzīvojamai mājai nepieciešamo remonta darbu apkopojumā (plānos) tika norādīts uz karstā

ūdens stāvvadu nomaiņu, tādēļ atbildētāja par radītiem zaudējumiem atbildību nenes, jo saskaņā ar Dzīvokļa īpašuma likuma 3.panta otrās daļas 2.punktu, Ūdenssaimniecības pakalpojumu likuma 10.panta pirmās daļas 2., 4. un 5.punktiem, dzīvokļa īpašnieks atbild par dzīvokļa īpašumā ietilpstošo komunikāciju tehnisko stāvokli. Tātad par atsevišķajā dzīvokļa īpašumā ietilpstošo kopīpašumā esošo inženierkomunikācijas daļas tehniska stāvokļa uzraudzību atbild dzīvokļa īpašnieks.

[2.8] Atbildētāja ir veikusi nepieciešamās darbības un informējusi kopīpašniekus par nepieciešamajiem remontdarbiem, bet kopīpašnieki nav pieņēmuši dzīvokļu īpašnieku kopības lēmumu, uz kura pamata pārvaldnieks būtu varējis veikt karstā ūdens stāvvada ieplānotu nomaiņu un nodrošinājuši attiecīgu finansējumu. Neviens normatīvais akts neparedz piespiedu pārvaldniekam pienākumu pašam sasaukt dzīvokļu īpašnieku kopsapulci lēmumu pieņemšanai vai nodrošināt finansējumu.

No prasības pieteikuma satura nevar izdarīt secinājumus, ka dzīvokļu īpašnieki veica visus nepieciešamos pasākumus, lai dzīvokļa īpašumam nodarīto zaudējumu apmērs nerastos vai vismaz nepalielinātos. Tāpat nav skaidri norādīts, kurā vietā noticis stāvvada plīsums, jo dzīvoklis nav apsekots.

Atbildētājs uzskata, ka Prasītājs nav pierādījis remontdarbu paveikšanas faktu un zaudējumu atlīdzības prasījumu. Prasītājs nav pierādījis Atbildētāja prettiesisku rīcību vai bezdarbību, zaudējumu esamību un apmēru, cēloņsakarību starp prettiesisku rīcību, līdz ar to prasība ir noraidāma pilnā apmērā.

[3] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.[25] panta pirmo daļu, ja tiesa neizskata vienkāršotās procedūras lietu tiesas sēdē saskaņā ar šā likuma 250.[26] pantu, lietu izskata rakstveida procesā, laikus paziņojot pusēm par datumu, kad tiesas kancelejā varēs saņemt saīsinātā sprieduma norakstu, kā arī informē par tiesas sastāvu, kas izskatīs lietu, un izskaidro tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesim. [..]

Savukārt saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.[26] panta pirmo daļu tiesa, ievērojot šajā nodaļā paredzētos izņēmumus, iztiesā lietu tiesas sēdē, ja ir saņemts puses pamatots lūgums un tiesa atzīst par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē. Tiesa var lietu iztiesāt tiesas sēdē arī pēc savas iniciatīvas. Ja tiesa atsaka lūgumu iztiesāt lietu tiesas sēdē, to norāda spriedumā.

Atbildētāja rakstveida paskaidrojumos ir lūgusi lietas izskatīšanu tiesas sēdē, motivējot to.

Ņemot vērā, ka atbildētāja ir iesniegusi tiesā apjomīgus rakstveida paskaidrojumus, kuros izklāstīti argumenti un iebildumi pret celto prasību, tiesa atzīst par pietiekamiem lietas izskatīšanai rakstveida paskaidrojumus un lietas materiālos esošos pierādījumus. Līdz ar to tiesa neuzskata par nepieciešamu un lietderīgu lietu iztiesāt tiesas sēdē, konstatējot, ka rakstveida process neierobežo pušu sacīksti, kā arī nemazina tiesas spēju pilnīgi, vispusīgi un objektīvi izšķirt pušu strīdu pēc būtības.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.[22] panta pirmo daļu pusēm ir izskaidrotas pušu procesuālās tiesības, puses ir informētas par tiesas sastāvu, kas izskatīs lietu, un izskaidrotas tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesei (*lietas 37.-40.lapa*).

2021.gada 3.novembrī tiesa saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.25panta pirmo daļu pusēm paziņoja par lietas izskatīšanu rakstveida procesā un tiesas nolēmuma pieejamības datumu 2022.gada 4.februārī (lietas 98.-101.lapa).

2021.gada 4.februārī civillietā tika pasludināts saīsinātais spriedums, bet 2021.gada 10.februārī tiesā tika saņemts atbildētājas SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" sprieduma sastādīšanas lūgums.

Motīvu daļa

[4] Tiesa, izvērtējusi prasības pieteikumā un atbildētājas paskaidrojumā norādītos apstākļus, pārbaudījusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļā.

[5] No lietas materiālos esošās apdrošināšanas polises Nr.649590087 izdrukas (*lietas 22.lapa*) redzams, ka starp prasītāju kā apdrošinātāju un /pers. A/ kā apdrošināšanas ņēmēju 2020.gada 29.jūlijā noslēgts apdrošināšanas līgums, saskaņā ar kuru apdrošināts /pers. D/ piederošais dzīvoklis /adrese/. Polises Nr.649590087 darbības termiņš bija no 2020.gada 25.augusta līdz 2021.gada 24.augustam.

No lietas materiālos esošās SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" 2021.gada 17.jūnija akta Nr.1-8/19002 kopijas (*lietas 23.lapa*) izriet, ka saliešana dzīvoklī /adrese/, notikusi karstā ūdens stāvvada plīsuma dēļ. Atbildētājs sastādīja aktu par fakta konstatāciju, bez norādītajiem bojājumiem saliešanas gadījumā.

No prasītājas iesniegtās 2021.gada 18.jūnija tāmes Nr.1025294 (*lietas 25.lapa*), kuru sagatavoja eksperts /pers. E/, izriet, ka dzīvokļa īpašumam /adrese/ nepieciešamo remonta darbu kopējās izmaksas veido 1800,79 *euro*.

Saskaņā ar 2021.gada 18.jūnija lēmumu atlīdzības lietās Nr.1025294 (*lietas 26.lapa*) un maksājuma uzdevuma Nr.12130212 (*lietas 27.lapa*) prasītāja /pers. A/ 2021.gada 19.jūnijā izmaksāja apdrošināšanas atlīdzību 1700,79 *euro*, kuru šobrīd kā zaudējumus lūdz piedzīt no atbildētājas.

[6] Saskaņā ar Civillikuma 1770. pantu ar zaudējumiem jāsaprot katrs mantiski vērtējams pametums, saskaņā ar Civillikuma 1771. pantu zaudējums var būt vai nu tāds, kas jau cēlies, vai nu tāds, kas vēl stāv priekšā; pirmajā gadījumā tas dod tiesību uz atlīdzību, bet otrajā uz nodrošinājumu, savukārt saskaņā ar Civillikuma 1772. pantu jau cēlies zaudējums var būt vai nu cietušā tagadējās mantas samazinājums, vai arī viņa sagaidāmās peļņas atrāvums. Civillikuma 1775.pants noteic, ka katrs zaudējums, kas nav nejaušs, ir jāatlīdzina.

Saskaņā ar Civillikuma 1779. pantu katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis.

Zaudējumu atlīdzības pienākums iestājas tad, kad vienlaicīgi pastāv šādi priekšnoteikumi jeb atlīdzības pamati: 1) tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība, kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa; 2) zaudējumu esamība; 3) cēloniskais sakars starp zaudējumiem un neatļauto darbību (*Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2008.gada 2.aprīļa spriedums lietā Nr.SKC143/2008*).

Saskaņā ar Apdrošināšanas līguma likuma 45.panta pirmo daļu apdrošinātājam, kas izmaksājis apdrošināšanas atlīdzību, ir subrogācijas tiesība, izņemot personu apdrošināšanas gadījumus.

Lietā nav strīda par to, ka atbildētāja ir dzīvojamās mājas /adrese/, apsaimniekotāja. Nodibināts, ka prasītāja cēlusi prasību par zaudējumu piedziņu no atbildētājas, kas radušies sakarā ar atbildētājas kā nama apsaimniekotājas pienākumu nepienācīgu pildīšanu.

[7] Lietā faktiski pastāv strīds par to, vai ūdens noplūdi izraisījis bojājums kopīpašumā vai arī atsevišķā dzīvokļa īpašumā esošās komunikācijas daļā, kā arī par to, vai prasītājai ir radušies zaudējumi atbildētājas kā dzīvojamās mājas pārvaldnieces prettiesiski vainojamas rīcības (konkrētajā gadījumā bezdarbības) dēļ un par prasītājai atlīdzināmo zaudējumu apmēru.

[7.1] Atbilstoši Dzīvokļa īpašuma likuma 4.panta pirmās daļas 1.punktam kopīpašuma esošajā daļā ietilpst Kopīpašumā esošajā daļā ietilpst dzīvojamās mājas un tās ārtelpu (galeriju, balkonu, lodžiju, terašu) ārējās norobežojošās konstrukcijas (tai skaitā sienas, arhitektūras elementi, jumts, koplietošanas telpu logi un durvis, arī ārdurvis), iekšējās slodzi nesošās konstrukcijas (tai skaitā nesošās sienas un kolonnas, kā arī atsevišķos īpašumus norobežojošās sienas), starpstāvu pārsegumi (tai skaitā siltuma un skaņas izolācijas slāņi), koplietošanas telpas (tai skaitā bēniņi, kāpņu telpas,

pagrabtelpas), kā arī dzīvojamo māju apkalpojošās inženierkomunikāciju sistēmas, iekārtas un citi ar dzīvojamās mājas ekspluatāciju saistīti funkcionāli nedalāmi elementi, kas nepieder pie atsevišķā īpašuma (tai skaitā atsevišķā īpašuma robežās esošie sildelementi, ja to funkcionālā darbība ir atkarīga no kopīpašumā esošajām inženierkomunikācijām).

Ņemot vērā minēto un to, karstā ūdens stāvvads ir komunikācija, kas nodrošina visai dzīvojamai mājai ūdens apgādi, tiesa atzīst, ka ūdens noplūdi izraisījis bojājums kopīpašumā esošās komunikācijas daļās.

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas principus, dzīvojamo māju pārvaldīšanas procesā iesaistīto personu savstarpējās attiecības, tiesības, pienākumus un atbildību, kā arī valsts un pašvaldības kompetenci šajā jomā regulē Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likums.

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 4.panta pirmās daļas 1.punktā kā viens no dzīvojamās mājas pārvaldīšanas principiem ir noteikts, ka pārvaldīšanas procesa nepārtrauktība nodrošina dzīvojamās mājas lietošanas īpašību (kvalitātes) saglabāšanu visā tās ekspluatācijas laikā.

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6.pantā noteiktas dzīvojamās mājas pārvaldīšanas darbības, tās iedalot obligāti veicamās pārvaldīšanas darbībās un citās pārvaldīšanas darbībās. Saskaņā ar Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6.panta otrās daļas 1.punktu par obligāti veicamo pārvaldīšanas darbību tiek atzīta dzīvojamās mājas uzturēšana (fiziska saglabāšana) atbilstoši normatīvo aktu prasībām, cita starpā, ar to saprotot dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un komunikāciju apsekošanu, tehnisko apkopi un kārtējo remontu.

Atbilstoši Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6.panta otrās daļas 1.punkta "d" apakšpunktam, kā arī Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumu Nr.907 "Noteikumi par dzīvojamās mājas apsaimniekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajām prasībām" (turpmāk — Ministru kabineta noteikumi Nr.907) 6.punkta un 13.punkta 13.2 apakšpunkta prasībām atbildētājai kā dzīvojamās mājas pārvaldniecei divas reizes gadā bija obligāti jāveic inženierkomunikāciju vizuālā pārbaude ūdensapgādes sistēmai.

Atbildētāja rakstveida paskaidrojumos norāda, ka, 2021.gada 15.februārī sastādīja aktu par dzīvojamās mājas vizuālo apsekošanu, no kura izriet, ka karstā ūdens stāvvadi ir apmierinošā stāvoklī un tiem beidzies vidējais kalpošanas ilgums un tie iekļauti remontdarbu plānā. Lietas materiāliem pievienotajā 2021.gada 15.februāra aktā par dzīvojamās mājas /adrese/, vizuālo apsekošanu norādīts, ka karstā ūdens apgādes sistēmas stāvoklis ir apmierinošs. (*lietas 78.-82.lapa*). Vienlaikus atbildētājas paskaidrojumos arī norādīts, ka tomēr dēļ nolietojuma, bija nepieciešama tās nomaiņa, par ko iedzīvotāji tika informēti jau 2012.gadā.

Savukārt no lietas materiāliem pievienotā atbildētājas 2021.gada 17.jūnija akta par saliešanas gadījumā konstatējamiem bojājumiem izriet, ka atbildētāja konstatē, ka saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.907 2.pielikumā norādīto dzīvojamā mājā ir beidzies ekspluatācijas termiņš inženierkomunikācijām (aukstā un karstā ūdensvada un kanalizācijas sistēma, siltumapgādes sistēma, lietus ūdens novadīšanas sistēma, koplietošanas elektrotīklu sistēma, ventilācijas sistēma).

No Ministru kabineta noteikumu Nr.907 14., 15.punkta un 17.punkta 17.15.apakšpunkta izriet, ka inženierkomunikāciju nolietojuma gadījumā jāveic ārpuskārtas remonts konstatēto bojājumu savlaicīgai novēršanai. Lēmumu par ārpuskārtas remontu pieņem pārvaldītājs.

[7.2] Lietā ir strīds par to, vai atbildētājai bija pienākums laikus novērst karstā ūdens stāvvada bojājum, veicot ārpuskārtas remontu.

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 10.panta trešajā daļā un Dzīvokļa īpašuma likuma 10.panta pirmās daļas 2.punktā ietverts vispārīgs noteikums, ka pārvaldīšanas uzdevuma izpildei nepieciešamo finansējumu nodrošina dzīvokļa īpašnieks. Tomēr nedz minētajos likumos, nedz MK noteikumos Nr.907 nav reglamentēta pārvaldnieka rīcība gadījumā, kad, no vienas puses, konstatēti dzīvojamās mājas un tajā esošo iekārtu vai inženierkomunikāciju bojājumi, kas rada būtisku apdraudējumu, tādējādi prasot ātras un efektīvas darbības, lai avārijas situācija tiktu novērsta, bet, no otras puses, šādu ārpuskārtas remontdarbu veikšanai trūkst finansiālā nodrošinājuma. *(Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 9.novembra spriedums lietā Nr.SKC-264/2016).*

Lietā nav strīda par to, ka dzīvojamā māja /adrese/, atrodas atbildētājas pārvaldīšanā.

Tiesa atzīst, ka izskatāmajā lietā piemērojams Ministru kabineta 2017.gada 21.jūlija noteikumu Nr.408 "Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas aprēķināšanas noteikumi" (turpmāk – Ministru kabineta noteikumi Nr.408) 2.punkts, kas reglamentē kārtību, kādā pārvaldnieks, t.i., atbildētāja, balstoties uz dzīvojamās mājas tehniskās apsekošanas rezultātā iegūto informāciju, noteic ar dzīvojamās mājas uzturēšanu saistītās izmaksas un aprēķina maksu par pārvaldīšanas pakalpojumiem nākamajam kalendāra gadam.

Tiesa atzīst par nepamatotiem atbildētājas iebildumus par to, ka karstā ūdens stāvvada nomaiņai nebija pamata, jo dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašnieki nepieņēma attiecīgu lēmumu un nenodrošināja finansējumu inženierkomunikāciju nomaiņai, sakarā ar ko atbildētāja nevar nest atbildību par sekām, kas iestājas inženierkomunikāciju avārijas gadījumā.

Kā izriet no Ministru kabineta noteikumiem Nr.408, tajos regulēta pārvaldnieka aprēķinātās pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas saskaņošanas ar dzīvokļu īpašniekiem procedūra, nevis lēmuma par uzkrājumu veidošanu pieņemšanas kārtība. Prasība vērsta uz to, lai noskaidrotu, vai nolietotā karstā ūdens stāvvada maiņa bija atbildētājas obligāti veicama pārvaldīšanas darbība, ja dzīvokļu īpašnieki par to nav lēmuši un nav veikuši apsaimniekošanas uzkrājumus, tai skaitā karstā ūdens stāvvada nomaiņai.

Ārpuskārtas remontam, kura izmaksas sedzamas no saņemtajiem pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksājumiem, nav nepieciešams īpašs dzīvokļu īpašnieku akcepts. Tas, ka dzīvojamās mājas komunikācijas ir neapmierinošā stāvoklī un tāpēc ir nepieciešama tā nomaiņa, nenozīmē, ka pārvaldnieks būtu atbrīvojams no pienākuma veikt pasākumus komunikāciju nomaiņā un iespējamo ūdens stāvvadu plīsumu novēršanā. Šāda atziņa pausta Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 9.novembra spriedumā lietā Nr.SKC 264/2016, pārbaudot apelācijas instances tiesas sprieduma pareizību līdzīgā lietā par zaudējumu piedziņu no dzīvojamās mājas pārvaldītāja un pārvaldītāja pienākumu veikt pasākumus lokālu jumta bojājumu novēršanā, kas atzīti par obligāti veicamajām darbībām.

Atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr.408 21.punktam, ja dzīvojamai mājai ir radusies vai var rasties avārijas situācija, kas var apdraudēt personas dzīvību, veselību vai īpašumu, pārvaldniekam piešķirtas tiesības papildus noteiktajiem pārvaldīšanas maksājumiem pieprasīt un dzīvokļu īpašniekiem ir pienākums segt par ārpuskārtas remontu iztērētos līdzekļus. No minēto noteikumu tvēruma, neizriet nedz tas, ka jautājuma par avārijas situācijas novēršanu izlemšana ietilpst vienīgi dzīvokļu īpašnieku ekskluzīvā kompetencē, nedz arī tas, ka ārpuskārtas remonta neveikšanu attaisnotu līdzekļu trūkums.

Izvērtējusi lietas materiālos esošos dzīvojamajai mājai nepieciešamo remonta darbu apkopojumus 2012.,2013., 2014., 2015.gadam (*lietas 67.-70.lapa*), tiesa secina, ka atbildētāja jau 2012.gada beigās atzina par nepieciešamu veikt karstā ūdens stāvvadu remontu.

Turklāt nedz no atbildētājas rakstveida paskaidrojuma, nedz no lietas materiāliem neizriet, ka piekļuve dzīvokļa īpašumā /adrese/, esošajam karstā ūdens stāvvadam būves tehniskā risinājuma dēļ nav bijusi iespējama, kā dēļ atbildētājai atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr.907 3.punktam būtu atļauts to vizuāli neapskatīt. Tāpat no atbildētājas rakstveida paskaidrojumiem un lietas materiāliem neiziriet, ka līdz negadījuma dienai atbildētāja būtu kaut reizi mēģinājusi vizuāli apskatīt dzīvokļa īpašumā /adrese/, esošos karstā ūdens stāvvada elementus, taču minētā dzīvokļa īpašnieks būtu atteicies nodrošināt šādu iespēju.

Nav pamatoti atbildētājas iebildumi par to, ka, veicot 2021.gada 15.februārī (neilgi pirms avārijas situācijas) dzīvojamās mājas un

inženierkomunikāciju vizuālo apsekošanu, atbildētāja konstatēja, ka karstā ūdens stāvvadi ir apmierinošā stāvoklī, un neskatoties uz to, ka pati atbildētāja rakstveida paskaidrojumos norāda, ka jau 2012.gadā informēja dzīvokļu īpašniekus ka dēļ nolietojuma karstā ūdens apgādes sistēma bija jāmaina, tomēr atbildētāja nevarēja veikt tās nomaiņu dzīvokļu īpašnieku finansējuma un lēmuma trūkuma dēļ.

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6.panta otrās daļas 1.punkta „d" apakšpunkts paredz pārvaldītāja pienākumu komunikāciju remontdarbus veikt kā ārpuskārtas remontu, neatkarīgi no tā, vai dzīvokļu īpašnieki par to ir vai nav lēmuši.

No iepriekš minētā tiesa secina, ka ūdensapgādes sistēmas apskate un tehniskā apkope, nepieciešamības gadījumā iekļaujot tajā arī ārpuskārtas remontu, ir atbildētājas obligāti veicamais pienākums.

Turklāt saskaņā ar Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 14.panta trešo daļu pārvaldnieka pienākums ir rakstveidā brīdināt dzīvojamās mājas īpašnieku par nepieciešamajiem steidzami veicamajiem pasākumiem dzīvojamās mājas pasargāšanai no bojāejas, sabrukuma vai izpostījuma, kā arī aprēķināt šo pasākumu paredzamās izmaksas.

Atbildētāja, apsaimniekojot konkrēto nekustamo īpašumu, savus pienākumus veikusi tikai formāli, nepievēršot lielāku rūpību savu pienākumu pildīšanai, no kā tiesa konstatē, ka atbildētājas bezdarbība ir pierādīta. Atbildētājai, rīkojoties pēc labākās gribas un kā krietnam saimniekam, tas ir, veicot mājas komunikāciju apsekošanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām un rīkojoties atbilstoši Dzīvojamo māju pārvaldīšanas 6.panta otrās daļas 1.punkta "d" apakšpunktam (veicot tehniskās apkopes un kārtējos nepieciešamos remontdarbus), būtu bijušas visas iespējas nepieļaut un savlaicīgi novērst lietā pierādīto karstā ūdens stāvvada bojājumu.

[7.3] Senāts ir atzinis, ka naudas līdzekļi, kas nepieciešami iepriekšējā mantiskā stāvokļa atjaunošanai, ir kritērijs, pēc kura iespējams noteikt, kādā apmērā ir noticis cietušā esošās mantas samazinājums, proti, kādā apmērā mantas īpašniekam nodarīti zaudējumi tagadējās mantas samazinājuma veidā. Tāpēc, apstāklim, vai norādītais stāvoklis reāli ir ticis atjaunots, cietušajam veicot attiecīgus mantiskus ieguldījumus, nav izšķirošas nozīmes, un tas nevar būt pamats tiesību aizskārēja atbrīvošanai no civiltiesiskās atbildības jeb zaudējumu atlīdzināšanas pienākuma (*Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 7.jūnija sprieduma lietā Nr.SKC–7/2016 11.2.2.punkts*).

Nepieciešamo līdzekļu apmērs, lai bojātā lieta atgūtu savu iepriekšējo stāvokli, ir kritērijs, pēc kura iespējams noteikt, kādā apmērā ir noticis esošās mantas samazinājums. Tādēļ vērtējot to, kādā apmērā atlīdzināmi zaudējumi, ir ņemams vērā tas, cik naudas līdzekļi ir ieguldāmi nepieciešamajos remontdarbos, lai atjaunotu dzīvokli tādā stāvoklī, kāds tas bija pirms saliešanas.

Atbildētāja neapstrīd faktu, ka dzīvoklim saliešanas gadījums ir radījis bojājumus. Lietā ir iesniegta tāme (*lietas 25.lapa*), kas kalpoja par pamatu prasītājai noteikt apdrošinātajai personai izmaksājamo naudas summu. Tiesai nav pamata apšaubīt tāmē veikto materiālu un nepieciešamā darba aprēķinu, lai atjaunotu dzīvokli tādā stāvoklī, kāds tas bija pirms tā saliešanas.

Tiesa atzīst, ka lietā konstatēti visi tiesību teorijā atzītie zaudējumu atlīdzības pienākuma priekšnoteikumi: 1) tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība, kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa; 2) zaudējumu esamība; 3) cēloniskais sakars starp zaudējumiem un neatļauto darbību.

[8] Atbildētāja rakstveida paskaidrojumos ir norādījusi, ka dzīvokļa īpašums /adrese/, pieder citai personai, kura neprasīja atlīdzību. No lietas materiālos esošās zemesgrāmatas apliecības kopijas (*lietas 92.lapa*) izriet, ka nekustamā īpašuma /adrese/ īpašniece ir /pers. D/.

Saskaņā ar Apdrošināšanas līguma likuma 1.panta 2.punktu apdrošinājuma ņēmējs ir persona, kas noslēdz apdrošināšanas līgumu savā vai citas personas labā.

Lietas materiālos atrodas Rīgas apgabaltiesas *zvērinātas notāres Sandra Stīpniece izdota pilnvara (lietas 33.lapa), no kuras redzams, ka* /pers. D/ pilnvarojusi /pers. A/ (pēc uzvārda maiņas – /pers. A/ (*lietas 32.lapa*)) bez speciālas saskaņošanas pārvaldīt un pārzināt pilnvaras devējas dzīvokļa īpašumu /adrese/.

Tiesa atzīst, ka izskatāmajā lietā pierādīta atbildētājas neattaisnojamā bezdarbība, neveicot karstā ūdens stāvvada nomaiņu, kā rezultātā prasītājai nodarīti zaudējumi izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības apmērā 1700,79 *euro*, un atbildētājas attieksme pret likumā noteiktajiem pārvaldnieka pienākumiem, kas ir cēloniskā sakarā ar prasītājai nodarītajiem zaudējumiem.

Tiesai nav pamata apšaubīt prasītājas norādīto zaudējumu apmēru, kā arī atbildētājas iebildumiem, ka tāme nav parakstīta, nav nozīmes, jo atbilstoši Apdrošināšanas līguma likuma 42.panta pirmajai daļai saskaņā ar kompensācijas principu izmaksātā apdrošināšanas atlīdzība nedrīkst pārsniegt apdrošināšanas gadījumā radītos zaudējumus. Līdz ar to apdrošinātājs, sastādot tāmi, nav ieinteresēts palielināt pats savu izmaksu apmēru, kuru atlīdzības perspektīva apdrošināšanas atlīdzības izmaksas brīdī vēl nav zināma.

Turklāt atbildētāja, ceļot iebildumus pret prasītājas norādīto atlīdzināmo zaudējumu apmēru, nav iesniegusi pierādījumus, kas apliecinātu aprēķinātā zaudējumu apmēra nepareizību vai nepamatotību.

Tā kā atbildētāja nav izpildījusi likumā noteikto pārvaldnieka pienākumu, tiesa atzīst, ka atbildētāja ir vainojama zaudējumu nodarīšanā dzīvokļa īpašniekam, kurš saņēmis apdrošināšanas atlīdzību no prasītājas. Savukārt prasītājai ir tiesības šo atlīdzību kā zaudējumus 1700,79 *euro* apmērā piedzīt no atbildētājas regresa kārtībā. Līdz ar to no atbildētājas prasītājas labā piedzenami zaudējumi 1700,79 *euro* apmērā.

[9] Prasītāja lūgusi piedzīt no atbildētājas arī fiksēto maksu saskaņā ar līgumu Nr.01490-05-11 par izmaksu lietu administrēšanu ar SIA "Julianus Inkasso Latvija" (*lietas 15.lapa*) 103,30 *euro* apmērā.

Civillikuma 1776.pants noteic, ka cietušajam zaudējumu novēršanai jāveic tādi pasākumi, kas attiecīgajos apstākļos ir saprātīgi. Tiesību aizskārējs var prasīt atlīdzināmo zaudējumu apmēra samazinājumu tādā apmērā, kādā cietušais, ievērojot pienācīgu rūpību (1646.p.), varēja zaudējumus novērst, izņemot gadījumu, kad tiesību aizskārums izdarīts ļaunā nolūkā. Cietušajam ir tiesības prasīt to zaudējumu atlīdzību, no kuriem tam nav bijis iespējams izvairīties, veicot šā panta pirmajā daļā minētos pasākumus. Lietā esošie pierādījumi neapstiprina, ka prasītājai, vēršot regresa prasījumu pret atbildētāju, būtu bijusi nepieciešamība savu interešu pārstāvībai slēgt sadarbības līgumu ar citu juridisku personu, tā vietā, lai patstāvīgi vērstos ar pretenzijām un prasījumiem pret atbildētāju.

Tādējādi, tiesa secina, ka prasītāja varēja izvairīties no šādiem zaudējumiem. Pie minētajiem apstākļiem, tiesa atzīst, ka, pamatojoties uz Civillikuma 1776.pantā noteikto, prasība daļā par 103,30 *euro* piedziņu no atbildētājas ir noraidāma.

[10] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu no atbildētājas par labu prasītājam piedzenami tiesas izdevumi proporcionāli apmierinātajai prasības daļai (94,27%).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.panta pirmo daļu, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa tā rezolutīvajā daļā cita starp noteic prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt procentus.

Civillikuma 1765.panta pirmā daļa noteic, ka procentu apmērs cieši jānosaka aktā vai darījumā. Ja tas nav darīts, kā arī tajā gadījumā, ja likums nosaka aprēķināt likumiskos procentus, tas ir, seši procenti no simta gadā.

Tiesa atzīst, ka pamatojoties uz Civilprocesa likuma 195.pantu un Civillikuma 1765.panta pirmo daļu, prasītājam ir tiesības saņemt no atbildētājas

likumiskos nokavējuma procentus 6% apmērā gadā no visas ar tiesas spriedumu piedzītās summas līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai), ievērojot Civillikuma 1763.pantu, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]pantu daļu taisot spriedumu par naudas summas piedziņu un par tiesāšanās izdevumu piedziņu nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei. Panta otrajā daļā noteikts, ka sprieduma labprātīgas izpildes termiņš nedrīkst būt garāks par desmit dienām no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Tiesas atzīst, ka sprieduma labprātīgas izpildīšanas termiņš konkrētajā lietā nosakāms 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, 193., 195., 204.[1] un 250.[27] pantu, tiesa

nosprieda

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no SIA "Rīgas namu pārvaldnieks", reģistrācijas Nr. 40103362321, par labu AAS "BALTA", reģistrācijas Nr.40003049409, zaudējumus 1700,79 *euro* un tiesas izdevumus 260,26 *euro*, kopā piedzīt 1961,05 *euro*.

Piedzītās summas samaksa veicama AAS "BALTA", reģistrācijas Nr.40003049409, pārstāvja SIA "Julianus Inkasso Latvija", reģistrācijas Nr.40003717522, norēķinu kontā AS "Swedbank", konta Nr.LV61HABA0551008868793.

Noteikt AAS "BALTA", reģistrācijas Nr.40003049409, tiesības saņemt no SIA "Rīgas namu pārvaldnieks", reģistrācijas Nr.40103362321, par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) likumiskos sešus procentus gadā no visas ar tiesas spriedumu piedzītās summas, ievērojot, ka procentu pieaugums apstājas, sasniedzot kapitāla lielumu.

Noraidīt AAS "BALTA", prasību daļā par izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības atgūšanas administrēšanas tiesvedības procesā izdevumu 103,30 *euro* piedziņu.

Noteikt SIA "Rīgas namu pārvaldnieks", reģistrācijas Nr.40103362321, termiņu sprieduma labprātīgai izpildei – 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā, ja pastāv kāds no Civilprocesa likuma 440.[2]pantā noteiktajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem.

Tiesnese A.Kraukle